No. 1294 Zaterdag 17 October 1908. 25ste Jaargang.

# AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1— 7 regels f0,50, voor elken regel meer 7½ cts.

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

Es Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna, pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba, St. Martin (P. H.), St. Eustatius i Saba fl. 10,— pa anja.
Un numero sol fl. 0,15.
Anuncio di 1 te 7 regel f0,50, cada regel mas 7½ cts.

Curaçao, 16 October.

## HET EUCHARISTISCH CONGRES.

Het bij uitstek Katholiek congres, dit jaar te Londen gehouden, heeft al de vorige in grootschheid-van-opzet en in historische beteekenis verre overtroffen.

Dat blijkt reeds uit het groote aantal van hooge kerkelijke autoriteiten, die de congres-plechtigheden kwamen bijwonen.

„Toen ik naar Doornik ging, zoo moet kardinaal Vincent Vannutelli, die ook nu weer als pauselijk gezant te Londen was, aan een der voorbereiders van 't congres gezegd hebben, was ik daar de eenige kardinaal op 't Congres met slechts zes of zeven bisschoppen. Te Metz waren er twee kardinalen met ongeveer 25 bisschoppen. Te Londen zullen er negen kardinalen en meer dan honderd aartsbisschoppen en bisschoppen zijn......"

Van alle landen en volken en talen waren de Katholieken opgekomen; alle werelddeelen waren te Londen vertegenwoordigd. Behalve de Prinsen der Kerk en de Priesters waren ook vele hoog adellijke katholieken, zelfs van koninklijken bloede, te Londen gekomen.

Een ander punt, dat 'n héél bijzondere beteekenis geeft aan dit congres is het feit, dat het voor het eerst in Londen wordt gehouden. In Londen, de stad van het wereld-leven, een congres ter eere van Hem. Die is het Leven in al zijn volheid en diepte......

Het is voor de eerste maal sedert de droeve dagen der hervorming, toen het volk van Engeland werd afgescheurd van de eenheid der Kerk en zich verdoolde in de nevelen van 't groote schisma, dat zulk een luisterrijke godsdienstige betooging binnen de muren van een Engelsche stad gehouden wordt, voor de eerste maal ook, dat een pauselijk afgezant weer den voet op den bodem van Albion zet......

Van 1558 tot 1908. Wat 'n gelukkige herleving, wat een hernieuwing!

...... En wat zal niet de beteekenis van dit congres zijn voor de toekomst van het al-oude „isle of saints, het eiland-der-heiligen"? Waarover zoo veel eeuwen lang de somber-grauwe en kille mist gehangen heeft, — zooals hij dezen morgen weer in werkelijkheid over Londen vangde — de mist van niet-kennen, nietbegrijpen, van ongeloof en verdeeldheid? Is het historische feit van het houden van dit schitterende congres niet te beschouwen als het morgen-gloren van een komenden zonne-dag van hernieuwd geloof?..........

God weet het.

Maar zeker is, dat op dit congres uit heel wat zielen zal opwellen een zucht, een heel wat lippen zullen prevelen een smeek-gebed, een zucht en een gebed, voor de bekeering van het oude eiland der heiligen......

Hoe gaarne zouden wij iets mede willen deelen van die talrijke, heerlijk welsprekende redevoeringen. De overvloed maakt de keuze moeilijk. Maar het woord des Pausen vinde hier toch eene plaats:

*Aan onzen Eerwaardigen Broeder Vincent Vannutelli, Kardinaal der Heilige Roomsche Kerk, Bisschop van Palestrina.*

PIUS X, *Paus.*

Eerwaardige Broeder, Heil en Apostolische Zegen.

Onder de belangrijke Katholieke Congressen, die naar gewoonte jaarlijks worden gehouden tot eer van de hooggezegende Eucharistie, schijnt dátgene, hetwelk zooals gij weet te Londen in September is bijeengeroepen wel allermeest opmerkenswaardig, om reden van 't getal en de waardigheid van hen, die het zullen bijwonen en wegens den glans en plechtigheid van zijn ceremoniën.

En wij vernemen dan ook, dat, vooral door de bemoeiingen van Onze Eerwaardige Broeders Francis, Aartsbisschop van Westminister, die met de uiterste zorg de voorbereiding heeft geregeld, en Thomas, bisschop van Namen, voorzitter van het Permanent Comité voor de organisatie van Eucharistische Congressen, godvruchtige zielen een groote belangstelling in deze bijeenkomst ontvouwen; dat mannen van kennis uit iederen stand van alle zijden zullen samenkomen en die indrukwekkende godsdienstige plechtigheden in het openbaar zullen plaats hebben in het hart der groote wereldstad.

Dat dit feit ons zeer aangenaam is, zal gereedelijk worden verstaan door allen, die overtuigd zijn, hoe noodzakelijk het is, dat de Goddelijke Eucharistie worde geprezen, aanbeden en gedeeld meer en meer onder het Christen volk. Het is inderdaad uit de Eucharistie als uit zijn Bron, dat de Geest van bovennatuurlijk leven over het geheele lichaam der Kerk wordt uitgestort. Hier hebben wij een band, waardoor de leden van hetzelfde Lichaam nauw bij elkander worden gebracht. In dit verheven Sacrament is onze Goede Heiland wezenlijk tegenwoordig; en waarlijk levend, ofschoon geheimzinnig verborgen voor ons, wil Hij in ons midden wonen tot het einde der tijden.

Hier dus in het bizonder is de vlam der Goddelijke Liefde brandend in ons, hier ligt het fundament van onze hoop. En wijl wij nu dit Sacrament als een middelpunt van ons geloof beschouwen, een en hetzelfde voor allen, evenzoo is ook de wijze van consacreeren een en dezelfde voor de geheele katholieke priesterschap, terwijl zoovele verschillende riten onze eenheid van leer en bestuur bewijzen.

Ook vereeren wij de Eucharistie niet enkel als het grootste der Sacramenten, maar als de voornaamste acte van Godsvereering en met het wezen van den godsdienst samenhangend: namelijk een offer. Want Zij is inderdaad het Offer van het Nieuwe Verbond, eigen aan de Kerk van Christus, voorafgebeeld door de offers der Vaders van de oude wet, vooral door dat van den Hoogepriester Melchisedech en klaarlijk in de profetie van Malachias toegezegd. In de Eucharistie wordt geheel hetzelfde Offer, dat eenmaal aan het Kruis is opgedragen, vernieuwd, op onbloedige wijze en zonder ophouden, over de geheele wereld.

Waar ook leden van Christus' kudde staan voor het altaar en naar de wijze van hun voorvaderen in het Nieuwe Verbond zoowel als in het Oude, aan God Almachtig de eer brengen, die Hem toekomt, daar wordt dit Offer opgedragen: een Tribuut van Dank en Lof, van Verzoening en Smeekgebed.

We kunnen ons niet voorstellen, dat iets meer dan dit in staat zou zijn om godvruchtige zielen te ontvlammen met de begeerte, dat dit Offer in steeds grooter eere moge komen bij de geheele Christenheid.

Het was een wijs besluit, dit Congres te houden in de hoofdstad van dat Rijk, dat terecht beroemd is om de vrijheid die het aan zijn burgers verleent en aan welks gezag en wetten zoovele millioenen katholieken vol trouw en plichtsbesef gehoorzaamheid betoonen. Wij geven tot dit oogmerk niet enkel onze goedkeuring, maar met vreugde nemen wij daarin deel.

Deshalve, opdat gij Ons vertegenwoordigen moogt op het Eucharistisch Congres van Westminister, benoemen Wij u bij deze tot Onzen Legaat. De Goddelijke Stichter der Kerk, Wiens eer alleen wij zoeken, moge u vergezellen met den overvloed van Zijn genade. En als een onderpand van Zijne gaven, als een teeken van onze bizondere welwillendheid, verleenen Wij vol liefde aan u, Eerwaardige Broeder, en aan allen en ieder, die bij het Congres tegenwoordig mogen wezen, den Apostolischen Zegen."

Dit schrijven des Pausen, gedagteekend van 28 Augustus, feest van den H. Augustinus, werd door kardinaal Vannutelli in de kathedraal van Westminster voorgelezen in de Latijnsche taal en terstond daarop in 't Engelsch vertaald. Zijne Eminentie sprak daarop weer in 't Latijn, over de eer hem door den Opperpriester bewezen en de groote vreugde die hij gevoelde, nu hij dit Eucharistisch Congres mocht openen in de kathedraal, die een gedenkteeken is van den overleden kardinaal-aartsbisschop van Westminster en van de edelmoedigheid der geloovigen.

Hij herinnerde aan het woord, eenmaal gesproken door een beroemden Paus, die dit rijk meer een land van Engelen dan van Angelen noemde.

Droevige verdeeldheid was daarop later gevolgd, maar de tegenstellingen waren reeds weer verzacht. Voor 't eerst in vele eeuwen had Engeland thans zijn poorten geopend voor een Pauselijk afgezant. Hij zegde dank aan de groote natie, wier gastvrijheid hij genoot, en hij bracht zijn hulde aan allen, die gezag oefenen over dit land, terwijl hij hoopte dat zijn tegenwoordigheid slechts strekken zou om dien christelijken vrede te brengen, die boven alles moet worden begeerd.

Ofschoon de hier aanwezigen uit zooveel deelen der wereld waren saamgekomen en in zoo groot getal, dat deze vergadering in plaats van een internationaal congres, een congres van volken kon heeten, was er onder hen allen toch slechts [illegible] en een geest.

In zake geloof zoowel als wat aangaat de tucht waren zij allen één, zij eerden Christus als den Stichter en het onzichtbaar Hoofd der Kerk, en juist deswege erkenden zij Petrus' opvolger als Zijn zichtbaren Stedehouder op aarde.

De Kardinaal sprak verder van de groote liefde des Pausen voor zijn kinderen en hij wenschte, dat terug zou keeren de tijd, toen het eiland der Heiligen één was in geloof en aanbidding van de H. Eucharistie.

—o—o—

## DE TROONREDE.

De heeren Ministers, hoofden van Ministeriëele Departementen, die de commissie tot opening uitmaken, en zich met gebruikelijk ceremonieel naar het gebouw der Tweede Kamer hebben begeven, worden, na een kort tijdsverloop daar aangekomen, in de vergaderzaal binnengeleid en nemen plaats achter de Ministerstafel.

De heer HEEMSKERK, Minister van Binnenlandsche Zaken, houdt de volgende rede:

Mijne Heeren!

De Koningin, tot haar leedwezen verhinderd in uw midden te verschijnen, heeft ons opgedragen deze zitting der Staten-Generaal te openen.

In de vriendschappelijke verhouding tot de Regeering der republiek Venezuela is eene storing gekomen, naar welker vreedzame opheffing door Harer Majesteits Regeering wordt gestreefd.

Onze betrekkingen met de overige buitenlandsche Mogendheden zijn bij voortduring van den meest vriendschappelijken aard.

Veel is er in moederland en koloniën, dat tot erkentelijkheid stemt. Nochtans zijn er ook eenige minder gunstige verschijnselen waar te nemen.

Met dankbaarheid mag vermeld, dat de toestand van landbouw, tuinbouw en veeteelt algemeen bevredigend is. Het gevaar, dat door optreden van mond- en klauwzeer den veestapel bedreigde, is thans geweken.

Minder voldoening geeft, mede ten gevolge van de moeilijkheden op de geldmarkt, de toestand van handel en nijverheid.

Het scheepvaartverkeer over enkele Nederlandsche havens is in dit jaar geringer dan in 1907. Dientengevolge geeft het scheepvaartbedrijf, in het bijzonder de algemeene vrachtvaart, onbevredigende uitkomsten.

In meer dan eene gemeente trof, door deze oorzaken, werkloosheid een deel der arbeidende bevolking.

De belasting-invoering in het gouvernement Sumatra's Westkust heeft in dit geweest ongeregeldheden doen ontstaan, die de Regeering diep betreurt, ook met het oog op de gevallen slachtoffers.

De Kolonie Curaçao ondervindt schade door de verstoring van het verkeer met Venezuela.

Lof verdient de wijze, waarop zoo hier te lande als in de koloniën, de burgerlijke en militaire landsdienaren zich van hun plicht kwijten.

De toestand van 's lands financiën eischte zooveel mogelijk beperking bij de voorstellen tot uitgaven en vordert, afgezien nog van het geen later zal noodig zijn voor de uitvoering van sociale hervormingen, duurzame versterking der middelen tot behoud van het financieel evenwicht.

Daartoe zullen U wetsontwerpen worden aangeboden tot herziening en verhooging van het recht van successie en tot invoering van eene algemeene inkomstenbelasting met eene kapitaalbelasting als aanvulling ter vervanging der vermogens- en bedrijfsbelasting.

Ten einde te voorzien in het tekort voor het volgend dienstjaar zullen u voorstellen bereiken tot heffing van een matig aantal opcenten op de vermogens- en bedrijfsbelasting [illegible] verhooging van den accijns op het gedistilleerd, waarvan de opbrengst in de toekomst zal kunnen strekken tot equivalent van eene verlaging van den accijns op de suiker.

Verschillende wetsontwerpen, behalve de reeds te voren toegezegde, zullen U eerlang bereiken waaronder: tot herziening van de wetgeving betreffende de naamlooze vennootschappen; tot wijziging van het zeerecht; tot herziening van de bepaling van het burgerlijk wetboek ten aanzien van de verplichting tot vergoeding van schade door onrechtmatige daad ontstaan; tot regeling van de aansprakelijkheid voor schade door automobielen veroorzaakt; tot gedeeltelijke herziening van het eerste boek van het Wetboek van strafrecht; tot regeling van de banken van leening; tot het vaststellen van bepalingen omtrent de toekenning van pensioen aan de weduwen en weezen van militairen beneden den rang van officier, behoorende tot de landmacht; tot wijziging van de wet op het militair onderwijs; tot herziening der wettelijke regeling van het veeartsenijkundig staatstoezicht en de veeartsenijkundige politie; tot beperking van den Zondags- en nachtarbeid in het broodbakkersbedrijf; alsmede eenige voorstellen van bijzonder dringenden aard ter herziening der Ongevallenwet.

Plannen tot verbetering van de Maas tusschen St. Andries en Hedikhuizen, zoomede van den Gelderschen IJssel zijn in overweging.

Voortgegaan wordt met het bevorderen van de totstandkoming van spoorweglijnen, welke aan de locale verkeersbehoeften voldoen.

Van de bestuursbemoeiingen met het financieel beheer in de zelfbesturende landschappen van den Oost-Indischen Archipel mogen voor de welvaart der landschappen goede vruchten worden verwacht.

Het bezoek van den gouverneur-generaal van Nederlandsch-Indië aan Atjeh heeft tot een helder inzicht in den gang van zaken aldaar geleid en duidelijk den weg tot bevrediging van dat gewest aangewezen.

Gewichtige aangelegenheden zullen ook dit jaar uwe aandacht en toewijding vragen.

Moge God zijn zegen op uwen arbeid doen rusten.

In naam der Koningin verklaren wij de zitting der Staten-Generaal te zijn geopend."

Den Ministers wordt na het uitspreken dezer rede door de commissie uitgeleide gedaan en, nadat deze in de zaal is teruggekeerd, sluit de VOORZITTER de Vereenigde Vergadering.

### In het Algemeen

genomen heeft de Openingsrede, behoudens de onvermijdelijke uitzonderingen, geen slechte pers, en met name wordt ook in organen van Links de eerlijkheid van het Kabinet geprezen, om niet meer te beloven, dan onder de gegeven omstandigheden te bereiken is.

Inderdaad, niets ware gemakkelijker geweest, dan een overladen rede samen te stellen met de aankondiging van veel en velerlei „groot" werk.

Maar welke bate kon zulk een vertoon hebben opgeleverd?

Reeds bij de regeerings-verklaring van 10 Maart werd de opmerking vernomen, dat het program veel verder reiken zou, dan tot de stembus van 1909.

En welk nut kon het dan hebben, nu dat program uit te breiden met Grondwets-herziening bijv., welke niet maanden, maar jaren arbeids kost?

Ware het niet een bespotting geweest van den ernst, waarmee dergelijke onderwerpen moeten worden behandeld?

En zou men niet van lokmiddelen, paradepaarden, stembus-phrasen enz. gesproken hebben, indien de regeering zich tot het [illegible] laten verleiden?

Het Kabinet wil blijkbaar niet op de gebeurtenissen vooruitloopen.

Het bevindt zich nog altijd onder buitengewone omstandigheden en het heeft daarbij allereerst rekening te houden met hetgeen thans het meest dringt: de voorziening in den financieelen nood.

Uit de Openingsrede te concludeeren, dat de regeering de groote politieke en sociale eischen zou negeeren, getuigt eenerzijds van miskenning der reeds door het Kabinet gedane toezeggingen, terwijl het anderzijds de mogelijkheid van hetgeen onder de huidige omstandigheden en de nog beschikbaren tijd te bereiken valt, op belachelijke wijze overschat.

### Hare Majesteit.

Omtrent de oorzaak, welke H. M. de Koningin belet dit jaar de Openingsrede zelf uit te spreken, verkrijgen wij niet de opheldering mededeelingen, welke sommigen op grond van een desbetreffend bericht der buitenlandsche bladen verwacht hadden. Het is voor degenen, die een geruststellende verklaring verbeidden, ongetwijfeld een teleurstelling, welke door de mededeeling, dat Hare Majesteit „tot haar leedwezen" verhinderd is de zitting der Staten-Generaal te openen, zeker niet wordt weggenomen. Of hebben wij in deze verklaring alleen een uitdrukking van beleefdheid te zien? vraagt *De Tijd*. *De Residentiebode* verklaart omtrent „de duistere mededeeling, dat H. M. de Koningin „tot Haar leedweze verhinderd" is, in de Staten-Generaal te verschijnen: „Toch kunnen wij niet anders dan de soberheid prijzen, waarvan deze mededeeling blijk geeft. In verband met het verleden zou grootere duidelijkheid, naar onze opvatting, geen pas gegeven hebben."

### Curaçao.

Wat omtrent Curaçao en Venezuela gezegd wordt, brengt ons volstrekt geen nieuw licht. Wij mogen de geheimzinnige kortheid der Openingsrede hier voor ons persoonlijk gevoel onaangenaam vinden, het is niettemin gemakkelijk de redenen te bevroeden, waarom de Regeering in den kritieken tijd der onderhandelingen zich van alle uitlatingen onthoudt, welke Castro zouden kunnen

prikkelen. De sobere en kalme zeggingswijze is intusschen wel in staat om de optimisten, die eene vreedzame regeling verwachten, in hunne hoop te sterken. Aldus *De Tijd*.

*De Gelderlander* vindt:

„Al dadelijk valt de passage betreffende het geschil met Venezuela op, welke zóó sober is, dat men ze bijna niets zeggend mag noemen.

Erkend dient, dat breedvoerige beschouwingen over een dergelijk geschil in een troonrede niet passen. Maar de regelen, thans aan deze ernstige zaak gewijd, zijn zóó vaag en nietszeggend, dat een gewaarworden van leegte moeilijk te onderdrukken valt.

Somber zijn de woorden betreffende handel en nijverheid en de weinige regelen, aan den ellendigen toestand op Curaçao gewijd.

De *Residentiebode* wijst er op, dat aan de kennisgeving omtrent Venezuela de uitspraak: „*wordt gestreefd naar vreedzame opheffing*” karakter verleent. De bedoeling schijnt hier duidelijk. De Regeering wil zoo mogelijk den vrede, maar is zich niettemin van de nationale waardigheid bewust. Trouwens de uitrusting van eenige schepen past volkomen bij het oude: „wilt gij den vrede, rust u ten krijg”

# ONZE BEGROOTING BIJ DEN MINISTER.

Onder dagteekening van „Het Loo den 4 September 1908, zond Hare Majesteit de Koninklijke Boodschap aan de Tweede Kamer der Staten Generaal, waarbij het Ontwerp van wet tot definitieve vaststelling van de koloniale huishoudelijke begrooting van *Curaçao* voor het dienstjaar 1909 ter overweging aan de Heeren Leden werd aangeboden.

In de Memorie van Toelichting zegt Zijne Excellentie, de Heer IDENBURG, Minister van Koloniën:

„Bij het wetsontwerp tot definitieve vaststelling van de Koloniale begrooting van Curaçao voor het dienstjaar 1909 worden de uitgaven geraamd op f 936 152 en zijn voor de raming van de middelen de cijfers der voorloopig vastgestelde begrooting, tot een gezamenlijk bedrag van f 640575, overgenomen.

Het nadeelig verschil tusschen uitgaven en ontvangsten, het [illegible] bedraagt alzoo f 295 577.

Het totaal der uitgaven is f 20 240 hooger dan de raming voor 1908. Neemt men in aanmerking, dat in deze verhooging f 20 000 begrepen is, wegens de scheiding van de ontvangsten en de uitgaven der stoomvaartverbinding, dan blijkt dat de uitgaven eigenlijk niet noemenswaard vermeerderd zijn, n. l. met slechts f 240.

Daarentegen werd de opbrengst der middelen f 73 960,hooger geaamd dan voor 1908. Vermindert men dit cijfer met het bedrag der ontvangsten uit de stoomvaartverbinding, f 20.000, dan krijgt men als uitkomst den eigenlijken aanwas der middelen: f 53,960.

Dit laatste bedrag geeft, na aftrek van de eigenlijke verhooging der uitgaven, f 249, de som, waarmede het subsidie is verminderd, nl. f 53,711.

De vermindering van het subsidie zou f 61 508 bedragen hebben, indien de ondergeteekende de begrooting geheel had overgenomen, zooals zij door den Gouverneur voorloopig is vastgesteld. Er waren echter enkele punten ten aanzien, waarvan de ondergeteekende meende van de voorloopige begrooting te moeten afwijken. Die punten, welke in stuk 4 zijn opgesomd, mogen hieronder een korten toelichting vinden.

*Art. 1bis.* Voor de opdracht van werkzaamheden aan ondergeschikte ambtenaren gedurende hun verlof in Nederland werd door den Gouverneur aanvankelijk de som uitgetrokken, die het laatst op de begrooting voor het loopende dienstjaar voor dat doel was toegestaan, nl, f 1000. Bij de openbare behandeling van de begrooting in den Kolonialen Raad werd het artikel verworpen.

Voor de redenen, waarom de ondergeteekende gemeend heeft dezen post wederom op de begrooting te moeten brengen, zij het hem vergund te mogen verwijzen naar de op bladz. 1 der Memorie van Toelichting bij de begrooting voor het loopende dienstjaar.

Art. 4. Als subsidie voor de uitgave van eene encyclopedie voor Nederlandsch West-Indië, werd bij de voorloopig vastgestelde begrooting een bedrag van f 375 toegestaan Om de redenen, aangeteekend in noot 11 van den uitgewerkten en toelichtenden staat, behoorende bij het wetsontwerp tot definitieve vaststelling van de begrooting voor Suriname voor 1909, heeft de ondergeteekende deze raming door een memoriepost vervangen.

Art. 30. Op het artikel voor onderhoud en herstelling van de landsgebouwen enz. (thans art. 33) was aanvankelijk door het Koloniaal Bestuur een krediet aangevraagd voor het aanbrengen van uurwerken in het stadsdistrict, met de bedoeling dat de tijdschoten vervallen. De Koloniale Raad had echter, blijkens zijn voorloopig verslag, tegen deze oplossing bezwaar, waarop de post bij nota van wijziging door den Gouverneur werd teruggenomen.

Uit het aangehaald voorloopig verslag blijkt, dat vooral prijs wordt gesteld op het behoud van het middagschot.

De ondergeteekende heeft tegen het behoud der tijdschoten geen bezwaar, mits de kosten daarvan op de koloniale huishoudelijke begrooting worden uitgetrokken, evenals een aanzien van Suriname geschiedt. Daarom is in het wetsontwerp voor die schoten een krediet aangevraagd. De kosten van het middagschot bedragen f 1,61. Voor het middagschot alleen zou dus een som van f 587.65 voldoende zijn. Daar echter de mogelijkheid niet is uitgesloten dat men in de kolonie bij nader inzien ook andere schoten,— zooals het morgen- en avondschot, de mailschoten enz.— wenscht te behouden, is voor een ruime omschrijving gezorgd en werd het krediet, dat bovendien steeds uit onvoorzien kan worden aangevuld, naar boven tot f 600 afgerond.

Art. 31. Het krediet voor den 1sten opzichter bij het departement van openbare werken werd door den Kolonialen Raad bij amendement van de begrooting afgevoerd. De Raad schijnt, in tegenstelling met het bestuur, te meenen dat die opzichter gemist kan worden.

Zonder in deze partij te kiezen moet de ondergeteekende verklaren, dat hem, met het oog op de onlangs door den Gouverneur ingestelde bezuinigingscommissie, het oogenblik minder geschikt toeschijnt om eene vrij ingrijpende wijziging in de organisatie van een der departementen te brengen en dat hij het beter acht af te wachten tot welke gevolgtrekkingen de commissie in dit opzicht zal komen.

Daarom is door hem voor de toelage van den 1sten opzichter weder een bedrag van f 2400 uitgetrokken.

Art. 104. Door het koloniaal bestuur was aanvankelijk een krediet [illegible] van een eigen schoolgebouw op St. Eustatius, hetzij door aankoop van een daartoe geschikt huis, hetzij door aanbouw. Het thans gebezigde lokaal voldoet zelfs niet aan matige eischen van verdeeling en gezondheidsleer, en de verhuurder sterk door een feitelijk monopolie, weigert de noodige veranderingen aan te brengen.

Tegenover deze uitgaaf in eens. zou jaarlijks de huurprijs van het thans gebruikte lokaal, ad f 240, bespaard kunnen worden.

Bij de openbare behandeling van de begrooting in den Kolonialen Raad werd het krediet geweigerd. De voornaamste beweegreden van den Raad was, dat het, bij het afnemen van de bevolking van St. Eustatius, niet raadzaam is aldaar een schoolgebouw te stichten.

De ondergeteekende heeft zich met deze beslissing niet kunnen vereenigen. Al moge de bevolking van St. Eustotius verminderen, die vermindering zal wel nooit zulke afmetingen aannemen, dat het geven van onderwijs moet worden gestaakt. En zoolang men op het gsven van onderwijs te rekenen heeft, schijnt een uitgaaf in eens van f 4000 de voorkeur te verdienen boven een jaarlijksche van f 240, te meer daar het voor die som gehuurde lokaal volstrekt onvoldoende is. Het artikel is daarom weder met f 4000 verhoogd.

Daar de Koloniale Raad verzuimd heeft den post voor schoolhuur op art. 100 te herstellen, kan dat areikel onveranderd blijven.

Art. 122*bis*. Ten behoeve van de waarneming der getijbewegingen in West-Indië wordt f 300 aangevraagd Voot de toelichting van dat voorstel meent de ondergeteekende te mogen verwijzen naar de Memorie van Toelichting betreffende het wetsonewerp tot definitieve vaststelling van de Surinaamsche begrooting voor 1909.

Artt. 123 en 124. De verandering in de raming van deze artikelen is geschied om een abuis te herstellen.

Overigens meent de ondergeteekende voor de toelichting van het wetsontwerp te mogen verwijzen naar de bij deze Memorie behoorende bijlagen, in het bijzonder naar den uitgewerkten en toelichtenden staat.”

In de Memorie van Toelichting op de Begrooting van Suriname lazen wij:

.

Art. 129bis. Dit artikel kwam op de voorloopig vastgestelde begrooting niet voor.

Het is algemeen bekend, dat de getijbewegingen in de Oost- en West-Indische wateren een zeer eigenaardig karakter dragen, zoodat de berekeningen geldig voor Europeesche zee en daar niet van toepassing kunnen zijn.

In Nederlandsch-Indië heeft dr. van der Stok van die waterbeweging een uitvoerige studie gemaakt, die geleid heeft tot een voor de practijk der zeevaart onontbeerlijke kennis, waarvan zoowel door de Koninklijke Marine als door de koopvaardijvloot meer en meer een nuttig gebruik gemaakt wordt. Omtrent de West-Indische wateren kunnen echter geen betrouwbare gegevens worden verstrekt en meermalen heeft zich het geval voorgedaan, dat ten aanzien van de getijbewegingen in West-Indië inlichtingen worden gevraagd aan het Koninklijk Nederlandsch Meteorologisch Instituut, zonder dat daarop een bevredigend antwoord kon worden gegeven. De Min. v. Kol. heeft daarom gemeend te moeten voldoen aan het verzoek om het stelselmatig verzamelen van waarneming materiaal in de West-Indische koloniën financieel te steunen. Dat materiaal zal door het genoemde Instituut worden bewerkt.

De waarnemingen zullen gedurende een vijftal jaren een uitgaaf van f 1000.'s jaars medebrengen. De helft daarvan zal uit de fondsen van het Meteorologisch Instituut gevonden worden, terwijl de andere helft ad f 500 's jaars, door de West-Indische koloniën zal worden betaald. Daar echter de waarnemingen kunnen geacht worden voor Curaçao meer nut op te leveren dan voor Suriname, zullen die f 500 over de koloniën worden verdeeld naar reden van 3 : 2. Voor Suriname behoeft derhalve slechts op f 200 per jaar te worden gerekend.

De waarnemingen zijn reeds aangevangen. De kosten over 1908 zullen uit het artikel voor onvoorziene uitgaven worden bestreden.

De afdeelingen der Tweede Kamer der Staten Generaal hebben benoemd tot rapporteurs over de West-Indische begrootingen de heeren Verhey, Van Deventr, eDe Waal Malefijt, Van Kol en Plate.

# De Tweede Nota.

In *De Maasbode* van 25 September lazen we:

Een telegram van de Duitsche Kabel Mij. d. d. 22 September uit Caracas meldt: De Duitsche Gezant heeft vandaag de Nederlandsche Nota van 20 Augustus aan de Venezolaansche Regeering doen toekomen:

De Haagsche correspondent der *Frankf. Ztg.* weet het volgende te berichten over den inhoud der tweede nota van de Nederlandsche regeering aan president Castro, welker inhoud, naar men weet, onder oplegging van geheimhouding aan de leden der Kamer is megedeeld.

„De Nederlandsche regeering geeft toe, dat Castro reden had zich ten opzichte van den Nederlandschen minister-resident De Reus beleedigd te gevoelen. De wijze van uitzetting is evenwel in strijd met het volkenrecht, daar Venezuela Nederland had moeten verzoeken, De Reus terug te roepen. Nederland bestrijdt de bewering, dan het niet-salueeren der Venezolaansche forten door het Nederlandsche schip *Gelderland* beleedigend was. Nederland verzoekt echter om verontschuldiging wegens de beleediging tegen den Venezolaanschen consul te Curaçao, die echter zelf door zijn houding het volk tergde. Door niets echter zijn de maatregelen van Castro gerechtvaardigd, die den handel van Curaçao benadeelen. Nederland verlangt intrekking van die maatregelen. Wanneer deze maatregelen niet vóór 1 November van dit jaar ingetrokken zijn, beschouwt Nederland alle verdragen met Venezuela als opgeheven, dus ook het protokol van 1894, dat den wapenuitvoer uit Curaçao verbiedt.

Wanneer Nederland het verbond van den wapenuitvoer uit Curaçao ophief, zouden hierdoor de Veneznelaansche revolutionnairen versterkt en de toestand van Castro in zijn land zeer gevaarlijk worden.”

De *N. Ct.* van meening, dat de inhoud der nota juist is weergegeven, zegt daarvan o. m.

Zij bevalt ons niet, deze nota—al erkennen wij dadelijk, dat zij de mogelijkheid openlaat, dat Nederland met eere uit het ontstane conflict komt. Wij zijn daarmee niet tevreden; wij hadden Nederland zoo gaarne zóó zien optreden, dat het niet anders dan met eere uit dit conflict had kunnen komen. En dit is nu allerminst.

Het spijt ons, in de eerste plaats dat de Nederlandsche nota een antwoord op een eisch van Castro is, met een tegeneisch-intrekking van de Mei-decreten — daaraan toegevoegd; in plaats van een eisch aan Castro waarin o. a. schadevergoeding voor het gevangenhouden van Nederlandsche onderdanen, genoegdoening wegens de beleediging aan de Nederlandsche vlag, had moeten zijn gevoegd en waaraan dan een antwoord op de punten, door Castro gemoveerd, had kunnen zijn toegevoegd. Nu werkt ook de regeering, gelijk een deel der Nederlandsche pers hardnekkig blijft doen, mede om de grieven van Castro tot hoofdzaak van het geschil te maken. Dat is een vreemde tactiek, die in des tegenstanders kaart speelt. De Reus moge zich deerlijk vergaloppeerd hebben, daarvoor heeft Castro hem dan ook op zeldzaam brutale wijze uit het land gezet; er blijven dus deswege zeker geen excuses voor Nederland te maken over. De Venezolaansche consul te Curaçao is door het volk beleedigd, maar hij heeft dit eerst getergd en aan bescherming hebben de autoriteiten het hem niet laten ontbreken.

Gelukkig bevat de Nederlandsche nota aan het slot een stelligen eisch, met een datum, waarop die vervuld moet zijn en de positieve mededeeling van wat er gebeuren zal, als dit niet mocht geschieden. Dat is, schoon lang niet genoeg, althans iets. Moge toch niemand der voor gevoeligheid zoo uiterst bevreesde beoordeelaars vergeten, dat naar mate Nederland beslister houding aanneemt, de kans— waar men zoo bang voor is— dat het door anderen de kastantjes uit het vuur zou halen, des te geringer zal blijken.

——:(o):——

# EEN EERSTE STAP.

*Het Centrum* schrijft:

„Al was de manier, waarop Castro onzen minister-resident uitdreef, onbetamelijk en ruw, aan een terugkeer van den heer De Reus naar Caracas valt moeilijk te denken”, schreven wij in ons nummer van 29 Augustus.

Thans meldt de *Staats-Courant* van 12 September, dat bij Koninklijk besluit van 9 Sept. de heer J. H. de Reus eervol ontheven is van zijne betrekking van consul-generaal met den persoonlijken titel van minister-resident te Caracas en in verband daarmede gesteld op non-activiteit.

Vermoedelijk is met deze ontheffing [illegible] Caracas een eerste stap gedaan tot oplossing van het geschil met Venezuela.

Maar ook, wanneer dit niet het geval mocht zijn, dan staan wij thans in elk geval veel sterker tegenover de regeering van president Castro.

Immers, het zwakke punt in onze positie was het in *Hou' en Trouw* gepubliceerde artikel van onzen minister-resident.

Dat artikel gaf aan Castro ontegenzeglijk een wapen in de hand, wat hem door bovenvermeld koninklijk besluit is ontnomen.

Te sterker staan wij thans, daar de heer Castro zelfs zijn geschil met Nederland in hoofdzaak als een persoonlijk conflict met den heer de Reus heeft gequalificeerd.

Den persoon van onzen minister-resident en diens min-gunstige oordeelsvellingen golden vooral zijn grieven.

Met te meer kracht kan nu onze regeering, wat het *zakelijke* gedeelte van het geschil betreft, haar rechten handhaven.”

# Wapenen voor Venezuela?

De Zwitsersche kranten, zoo verhaalt *De Gelderlander*, vertellen haar lezers, hoe de vroede vaderen in Bern door „Shab” (scheldnaam voor vreemdelingen) bij den neus genomen werden.

Sedert tien, twintig jaren liggen in de Zwitsersche tuighuizen enkele honderdduizenden afgedankte geweren van het laatste en voorlaatste model. De tijden werden duur, en dus gaf de regeering aan een paar hooggeplaatste officieren van den materiaal-dienst last om de ouwe dingen voordeelig van de hand te doen. Een willige kooper was spoedig gevonden *in een van de Zuid-Amertkaansche Staten*, die voor een deel der partij een bod liet doen.

Bijna was de koop al gesloten, toen de vertegenwoordiger van een *groote Duitsche firma* een bod deed op de heele partij.

De prijs was lager dan de aanbieding van over de zee. Maar ten eerste nam de Duitscher de heele partij van 450,000 stuks; en dan—als het op betalen aankwam, had men toch nog allerhande chicanes met de Zuid-Amerikanen te vreezen.

Het militaire departement contracteerde dus met de Duitsche firma, en eischte, als voorzichtige huisvader, een deposito van frs. 30.000 als garantie, dat de partij binnen het jaar zou worden afgenomen. Aan dezen eisch werd met een zuur-zoet gezicht voldaan.

Sedert verliepen vele maanden, maar geen enkel geweer werd opgevraagd. Het militair departement herinnerde zijn contractant aan den afgesloten koop; zinspeelde er meteen zoo terloops op, dat men bij contractbreuk naar het deposito zou moeten grijpen.

Daarop kwam een vriendelijk schrijven van over den Rijn, waarmede de andere partij van den koop afzag, en de gestorte gelden aan het Eedgenoodschap schonk. Daarin werd tevens de mededeeling gedaan, dat de firma van meet-af alleen de bedoeling gehad had, de Zwitsersche voorraden vast te leggen, omdat zij zelve in opdracht had een nog grootere partij ouwe lont-geweeren *voor de Duitsche regeering* aan den man te brengen. Die partij was grootendeels *naar Zuid-Amerika* gegaan, en het zaakje dus in orde.

Zoo zitten de vroede vaderen in Bern nu weer voor een rij van jaren met de ouwe spullen opgescheept. De vervallen fr. 30.000 representeeren zelfs niet de jaarlijksche rente van de koopsom, die men al „bijna” in handen had.

De *New York Herald* zegt, dat er bij het Amerikaansche Ministerie van Oorlog wapenen zijn gekocht, hetgeen men in verband brengt met het plan om in Venezuela een omwenteling te bewerken. Als koopers worden genoemd de heer Francis Bannerman uit New-York en de Hirsch Iron and Rail Company in St. Louis. „De leiders van dat plan tegen president Castro — men zegt, dat zij zich te New-York ophouden — hebben onlangs te kennen gegeven, veel geld aan het koopen van wapenen uit te willen geven. De Hisch-Maatschappij kocht 165.000 Springfield-geweren, 13.000 Cadettegeweren en 14,300 karabijnen voor 94.148 dollar. De heer Bannerman kocht een groot aantal Hotchkiss-kanonnen en Lowell kaliber, 45 Gating-kanonnen voor 81.033 doll. De koopers zeiden niet, wat zij met de wapenen voor hadden.

Francis Bannerman, die voor 81000 dollar Hotchkiss- en Gatling-vuurmonden van het Amerikaansche ministerie van oorlog heeft gekocht, zegt, — naar de N. Y. Herald uit Washington verneemt — dat hij geen contract heeft voor den verkoop [illegible] wapenen. Hij ontkent, dat generaal Valerie of eenig ander Venezolaansch revolutionnair zich bij hem er voor heeft gemeld.

Maar Castro zelf soms ?

# Amerika en Venezuela.

De berichten uit Washintongton spreken niet anders dan van geruchten, die er in omloop zijn over een revolutionaire beweging, op touw gezet met het doel President Castro van Venezuela uit het zadel te lichten. De leiders daarvan zouden hoofdzakelijk vijanden van Castro zijn, die hier in het land in ballingschap leven. Het regenseizoen eindigt in Venezuela in October, en de operaties zouden dan beginnen. De revolutionairen beschikken over een aardige som gelds en hopen in 't bijzonder in hun pogingen geholpen te worden door Holland, dat de Venezolaansche havens zou blokkeeren.

Eveneens komt uit Washington het gerucht, dat de leiders der beweging onderhandeld hebben met het Staatsdepartement, doch dat hun is medegedeeld én door Secretaris Root én door Bacon, dat de regeering der Vereenigde Staten een revolutionaire beweging in Venezuela onmogelijk kon steunen.

De revolutionaire plannenmakers zijn er van overtuigd, dat na hun inval een massa volk in Venezuela, en vooral langs de Columbiaansche grens, dat Castro vijandig is gezind, hun zijde zal kiezen. Zooals zij zeggen wordt dat volk door hem in bedwang gehouden door vrees, doch als zij de overtuiging krijgen, dat een machtige beweging hen te hulp zal komen, zal het bereid worden gevonden hun plannen te deelen. Inderdaad, de plannen voor de campagne en uitgebreide informaties, die noodig zullen zijn voor het slagen der onderneming zullen van de zijde dezer Venezolanen komen.

En Columbia zal gewillig een aantal mannen verschaffen, die ook heel gaarne President Castro uit de regeering van Venezuela zouden zien gewipt, evengoed als de meesten der Venezolanen zelf. Uit Venezuela en Columbia zullen de mannen worden verzameld, die voor het vechten moeten zorgen, terwijl het benoodigde geld hier zal worden verkregen. Reeds hebben de leiders honderdduizenden dollars ontvangen van hen, die er belang bij hebben, dat President Castro van het regeeringstooneel

verdwijnt, en men gelooft algemeen, dat de beweging heel veel kans op succes heeft.

Ondanks het feit dat President Castro veel getrainde soldaten heeft, gelooft men, dat de Venezolanen die de revolutionaire onderneming zullen helpen, in staat zullen zijn zelf een sterken en hevigen aanval te doen, daar zij elken voet van het terrein, waar de strijd zal woeden, nauwkeurig kennen.

# Nieuwsberichten.

## Curaçao.

### H. M. De Koningin.

Een bericht, gelijkluidend met dat, wat hier door het *Boletin Comercial* werd medegedeeld, is in Nederland door *Het Vaderland* verspreid.

„Met diep leedwezen vernemen wij, dat de blijde verwachting, waarin H. M. de Koningin sinds eenigen tijd verkeerde, dezer dagen is teleurgesteld. H. M. moet zeer kalm zijn."

*De Tijd* schreef dienaangaande:

„De particulier-secretaris van H. M. de Koningin, Jhr. Van Geen, machtigt ons het bericht van „Het Vaderland", als zou H. M. de Koningin in Hare blijde verwachting zijn teleurgesteld, te qualificeeren als onwaar en ongegrond."

*De Nieuwe Rott. Cour.* had reeds daags te voren, op den zelfden dag dat het bericht in *Het Vaderland* verscheen, van een der Ministers de verzekering ontvangen, dat het bericht niet waar was.

Verder lazen wij in verschillende bladen, dat Prof. Kouwer uit Utrecht op 't Loo was geweest, niet voor H. M. de Koningin, maar voor een der Hofdames.

De Ministers werden geregeld door H. M. ontvangen. Ook was H. M. niet bedlegerig, maar bracht iederen dag een paar uur op een rustbed door om een rustkuur te volgen.

Hoe na al deze tegenspraak *Het Vaderland* nog zijn bericht kan volhouden en de Bladen minstens in twijfel bleven, gelijk blijkt uit wat zij schreven naar aanleiding der Troonrede, verklaren wij niet te begrijpen.

### De Koningin en de Paus.

De Koningin heeft aan den kamerheer-ceremoniemeester, jhr. van de Poll, generaal-majoor b. d., adjudant i. b. d., die met ingang van 1 October werd benoemd tot Grootofficier van Hr. Ms. Huis met den titel van Opperschenker — een waardigheid, tot 1894 bekleed door nu wijlen baron van Hardenbroek en sedert niet vervuld — zoomede aan den kapitein graaf du Monceau, adjudant van Hare Majesteit, opgedragen in buitengewone zending in de helft van November, den Paus namens H. M. te complimenteeren ter gelegenheid van Zijn 50-jarig priesterfeest.

Op uitdrukkelijk verlangen van Hare Majesteit zullen de beide dochters van jhr. van de Poll de reis medemaken.

### Dankbetuiging.

In dank ontvangen van de Heeren Rivas Fensohn & Co een nieuwen lijst voor het vertrek der Red „D" booten gedurende het laatste kwartaal van dit jaar.

### Scheepvaart.

Van 1—15 October liepen onze haven binnen:

| | |
|---|---|
| Stoombooten | 9 |
| Goeletten | 7 |
| Bijlanders | 18 |
| Totaal: | 34 schepen. |

### Onze Oorlogsschepen.

Maandag vertrok de *Gelderland* naar Aruba, Dinsdag de *Heemskerck*. Eerstgenoemd schip keerde gisterenmorgen in onze haven terug. Er was een telegram ontvangen uit Havana, dat het dok vrij was. De *Gelderland* stoomde des avonds daarheen en zal 28 Oct. a. s. weder in onze haven terug zijn. De *Heemskerck* viel hedenmorgen binnen.

### Heldhaftige redding.

De Noorweegsche vruchtenboot *Yumuri* verliet 10 September de haven van Port Antonio met uitstekend weder, maar reeds den volgenden morgen daalde de barometer geweldig en een hevige storm kwam opzetten uit het N. W. ten slotte zich ontketenend tot een orkaan. Zaterdagmorgen werd het schip op de rotsachtige kust van Caste Island (Bahamas) geslagen.

We zullen de ellende der schipbreukelingen niet beschrijven. Ons doel was voornamelijk hun redding mede te deelen.

Drie dagen na de schipbreuk, den 15den Sept. kwam de Hollandsche boot *Prins Willem I* in 't zicht. Er werd geseind: „Een schip in nood", en kapitein Nyboer zette koers naar Caste Island.

Onder commando van den Eersten Stuurman Wagemaker werd een reddingssloep met 4 koppen bemand.

Hol en hoog stond de zee en wierp de reddingsboot met een smak op het strand, zoodat er een gat in de boot werd geslagen. Een stuk zeil stopte het lek en zes schipbreukelingen werden aan boord genomen. Na zeer veel inspanning gelukte het de reddingsboot weer vlot en door de branding te krijgen en veilig den *Prins Willem I* te bereiken. Een tweede boot werd uitgezet, Wagemaker ankerde nu buiten de branding en een boei waaraan een kabel was verbonden werd naar het strand gedreven. Zeven schipbreukelingen werden nu naar boord getrokken, de Hoofdmachinist der *Yumuri* had reeds het bewustzijn verloren.

Voor de derde maal werd naar 't strand geroeid, om Kapitein Engebeltsen en een matroos te halen. De zee sloeg de reddingsboot van het anker los, en wierp de boot op een rots, waardoor een gat in den bodem werd geslagen. Terwijl een der manschappen het lek stopte, zoo goed als hij kon, hield een ander het bootje met de riemen zoo stil mogelijk. Een lijn werd den kapitein toegeworpen. Bij het gaan door de branding liet de kapitein de zak met scheepspapieren vallen. Een der roeiers met name P. C. Bus sprong ze onmiddelijk na, maar ze waren al weggedreven. Toen de kapitein aan boord werd genomen had hij zijn bewustzijn verloren.

Dr. T. F. Thijsen verzorgde de uitgeputte bemanning op uitstekende wijze.

Eere aan de bemanning der *Prins Willem I*. Zij hebben Hollands roem weder hoog gehouden!

### Castro contra Nederland.

Castro is weer eens doende geweest om de vriendschappelijke verhouding tusschen Venezuela en Nederland op te voeren tot den hoogsten graad van hartelijkheid.

Nederland voert naar Venezuela in een groote hoeveelheid onbewerkte stearine. De kaarsen maken ze in Venezuela zelf.

Tot dusverre viel stearine onder de derde klasse van invoerrechten en betaalde Bolivar 0,25 per Kilo.

Thans werd stearine verhoogd tot de vierde klasse en betaalt Bolivar 0,75 per Kilo. De invoer van dit product is nu zoo goed als onmogelijk gemaakt.

Nederland is, zoo niet de eenige, dan toch zeker de voornaamste invoerder van dit artikel. Verhooging van invoerrecht, in die mate dat de invoer zoo goed als onmogelijk is geworden, heeft uitsluitend ten doel gehad Nederland te plagen en zooveel mogelijk te benadeelen.

En onder deze vriendschappelijke voorteekenen naderen wij zoo zoetjes aan tot 1 November.

⁂

Castro gaf wel aan een 12tal Syriërs verlof om uit Venezuela naar Curaçao te trekken; ze vertoeven op het oogenblik in de quarantaine; maar dat Venezolanen van Curaçao naar Venezuela terugkeeren, of Curaçaonaars van daar hierheen komen, zie, dat mag nu weer niet.

### Een Slachtoffer van Castro.

Dezer dagen kwam hier een Arubiaan, een veelbelovend jongmensch, die een zeer goede betrekking te Puerto Cabello had, maar uit vrees voor de gevangenis, uit vrees voor zijn leven zelfs, zich gedwongen meende zijn betrekking op te geven en hierheen te vluchten.

Eerst ging hij naar Carúpano, maar vernam daar, dat de K. W. I. M. de havens van Venezuela voorloopig niet meer aandeed. Onverrichterzake keerde hij terug naar Puerto Cabello. De *Aurora* kwam. Maar de reiziger kon geen verlof verkrijgen om regelrecht van Puerto Cabello naar Curaçao over te steken. Herhaaldelijk werd geschreven naar den Duitschen Gezant, die de belangen der Nederlandsche onderdanen in Venezuela waarneemt, doch al dit geschrijf bleef zonder resultaat. Zelf naar Valencia dan gegaan, om persoonlijk met den Minister te spreken. Evenmin succes. De *Aurora* vertrok zonder den Nederlandschen onderdaan, die wilde, maar niet kon vertrekken.

De eenige weg, welke volkomen werd vrijgelaten, was de weg op zeven mijlen, Curaçao via New-York. Een reis van veertien dagen in plaats van veertien uren. Een reis, die wel tienmaal zooveel geld kost. En dát voor een aankomend jongeling, die in den vreemde een betrekking zocht en zuinig zijn geld gespaard had om zijn oude moeder te kunnen onderhouden. Nu dwong hem de vrees voor Castro's willekeur, waarvan voor de Nederlandsche onderdanen in Venezuela thans alles te wachten is, zijn betrekking op te offeren, zijn zuur verdiende spaarpenningen onnut uit te geven, en zonder betrekking en zonder verdienste via New-York naar Nederlands grondgebied terug te keeren.

Is het geen schande voor Nederland, zoo riep hij uit, dat zijn onderdanen in Venezuela zich zonder recht en zonder bescherming als vogelvrijverklaarden gevoelen, geheel en al overgelaten aan Castro's willekeur.

Vele Curaçaonaars zouden gaarne uit Venezuela wegvluchten naar Curaçao, maar de zee recht oversteken, mogen zij niet, en om via New-York de reis te maken, missen zij het noodige geld.

Als na 1 November Nederland tegen Venezuela gaat optreden, loopen volgens onzen zegsman, vrijheid, have en goed der Nederlandsche onderdanen aldaar zeker gevaar, misschien ook wel hun leven.

Zou het niet eens ernstig onderzocht dienen te worden, of de Nederlandsche onderdanen werkelijk in Venezuela gevaar loopen, opdat zoo noodig, een der oorlogsschepen hen nog tijdig dekken kan tegen alle gevaar en schade?

### Oost en West

De vereeniging „Oost en West" heeft besloten tot de oprichting van een Fonds tot ondersteuning van personen, commissiën en instellingen te Curaçao. Hare oogenblikkelijke geldmiddelen laten niet toe als eerste inzet een beduidende som daarin te storten. Zelve kan zij dan ook weinig bijdragen, doch zij vertrouwt op de velen, die genegen zijn dat fonds te steunen, opdat zij in het vervolg dadelijk wanneer nooden zich voordoen, als waarvoor thans de aandacht wordt gevraagd, de eerste hulp kan verleenen.

### Op den uitkijk!

Eerst Dinsdagmorgen omstreeks 10 uur liep de *Prins Willem I* binnen, maar was 's avonds te voren na zessen al voor de haven geweest. Verschillende personen hebben zijn herhaaldelijk fluiten duidelijk gehoord. En toch kwam de loods niet naar buiten, en bleef de brug dicht.

Waarom?

Omdat het seintoestel op de Drie Gebroeders nog niet in werking is gesteld en loods en brug vóór zessen niet gewaarschuwd waren, dat er een boot in 't zicht was.

De noodzakelijkheid van het weder in werking stellen van dit seinstation is het Bestuur wel gebleken; nadat dit door handel en scheepvaart duidelijk was aangetoond, voor 1909 werd er weder geld op de Begrooting voor uitgetrokken; maar tot 1 Januari 1909 schijnt uit *Onvoorziene Uitgaven* die nuttige en noodige post niet betaald te kunnen worden; andere, minder noodzakelijke, die veel hooger uitgaven eischten, gingen voor.

Maar, afgezien van het onredelijke van het ongebruikt laten van dat zeer goedkoop en hoogst nuttig seinstation, is het niet onverantwoordelijk, dat hier, in een havenstad voor wereldverkeer, niemand schijnt aangewezen om 's avonds en 's nachts op den uitkijk te staan?

De *Prins Willem I* heeft herhaaldelijk gefloten en seinen gegeven, dat de boot wilde binnenkomen. Maar met geen enkel teeken werd er op geantwoord. Niet eens kennis gegeven, dat het sein gehoord was. De loods bleef binnen, de boot buiten in den stormachtigen nacht.

Stel nu eens, dat het schip in nood had verkeerd, of om andere redenen dringend met den wal in verbinding wenschte te komen. Er zou eenvoudig geen acht op geslagen zijn. Dat is toch niet de manier om het haven, verkeer te bevorderen, om onze haven gewild te maken voor groote schepen.

Als een boot na zessen wil binnen komen moeten hoogere loodsgelden betaald worden.

Alleszins billijk! Maar dan heeft een boot ook recht om binnen gelaten te worden, mits zij betaalt.

En toch is aan wal niemand verplicht te letten op de seinen gedurende den avond of des nachts.

En toch staat er niemand op den uitkijk, of er een boot in zicht is.

Vreemd, en verregaand onachtzaam!

In 't belang van Curaçao, als wereldhaven, vertrouwen wij, dat zoo spoedig mogelijk het seinstation op de Drie Gebroeders weder in gebruik zal worden genomen, en des avonds en des nachts een man op den uitkijk staan zal, die op de gegeven teekens aan boord met een of ander lichtsein antwoordt en zorgt, dat zoo noodig de loods, roeiers en brugwachters gewaarschuwd worden.

### Jubileum Sluiter.

Het zal den velen vrienden van Kapitein Sluiter aangenaam wezen te vernemen, dat deze oud-Kapitein Woensdag a. s. 21 October, 25 jaar in dienst is van de K. W. I. M. Een welkome gelegenheid om ZEd. te laten ondervinden, dat hij hier op Curaçao nog niet vergeten is.

Kapitein Sluiter, thans Inspecteur te Amsterdam, was steeds algemeen gezien.

De kapiteins, stuurlieden en machinisten der verschillende booten van de K. W. I. M. zullen hem gezamenlijk een mooi geschenk aanbieden.

### Regeeringshulp.

Men zal zich herinneren, wat wij een veertien dagen geleden schreven omtrent het buitengewoon bedrag door de Regeering in het Moederland beschikbaar gesteld voor werkverschaffing, welk buitengewoon bedrag later bleek niets meer te zijn dan *een crediet, ten laste van onze eigene begrooting* toegestaan.

Volmondig erkenden wij, dat dit crediet ten slotte toch uit Nederlands schatkist betaald moet worden, maar wij wezen er op, dat het een groot verschil geeft, of dit geld, zooals feitelijk geschiedt, uiterst zuinig wordt uitgegeven als geld van de noodlijdende kolonie Curaçao, of dat het met milder hand kan worden rondgedeeld als een vrijgevige gift van het Moederland aan zijn kolonie. Nú wordt de zoo hoog noodige hulp zeer karig toegemeten, slechts aan werkloozen, na lang wachten en bij [illegible], dán kan er spoedig veel geld onder de menschen worden gebracht, ook aan de thuiszittende armen, aan zieken, gebrekkigen en ouden van dagen.

Het komt in beide gevallen wel op het zelfde neer, wat ten slotte de betaling van dit bedrag betreft, maar volstrekt niet, wat de wijze betreft waarop het kan worden uitgegeven.

Als een crediet *ten laste* der begrooting onzer noodlijdende kolonie moet het zuinig worden beheerd.

Als een vrijgevige gift der Regeering kan het mild worden rondgedeeld.

In beide gevallen hebben wij wel hetzelfde geld, maar het heeft voor ons niet dezelfde waarde.

Wij zouden zoo gaarne zien, en achten het zeer gewenscht, dat Nederland in de algemeene, overgroote armoede op buitengewone wijze zijn kolonie te hulp kwam, evenals in het Moederland de stedelijke gemeenten geholpen worden bij groote, algemeene rampen, zooals brand, dijkbreuk, overstrooming, etc.

En wij kunnen niet aannemen, dat in dergelijke gevallen die buitengewone hulp der Regeering ook komt *ten laste der gemeentelijke begrooting*.

Wij hopen niet bovenstaande onze meening nog eens duidelijk te hebben uiteen gezet. Het geschiedde naar aanleiding van een entrefilet voorkomende in *De Curaçaosche Courant* van gisteren.

### De „Curaçaosche Maatschappij"

zal Maandagavond half acht op de groote Bovenzaal der Sociëteit „De Gezelligheid" hare Algemeene Vergadering houden.

### Dank, duizendmaal dank!

De Heer Cay Winkel heeft wederom 5 vaten meel en 5 vaten schuit beschikbaar gesteld voor de armen, ditmaal voor de benedendistricten. Den armen gegeven is Gode geleend!

### Stadsreiniging.

Gedurende de laatste acht dagen in 't fiscalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd.

66 ratten.
646 muizen.

Verder werden uit woningen, koralen en openliggende gronden 53 karren oude rommel en vuilnis verwijderd en ook door petroleum ver-

brand door aangebuurde menschen tot werkverschaffing.

Ook zijn goten en riolen, waar zulks noodig was, gereinigd.

**Examen.**

Door den heer Arturo López Henriquez is met gunstig gevolg het tandheelkundig examen alhier afgelegd.

Wij wenschen hem geluk met zijn slagen.

*De Vrijmoedige*

**Regen.**

Maandag en Dinsdag zijn er zeer malsche, milde regens gevallen, naar het schijnt, vrij algemeen over het geheele eiland. Ook op Aruba en Bonaire heeft het overvloedig geregend.

**Aruba Gold Concession Ltd.**

Deze vorige Goudmaatschappij op Aruba zal 26 Nov. a. s. liquideeren. Allen, die iets te vorderen mochten hebben van deze Maatschappij moeten hunne vordering met de schriftelijke bewijzen daarvan indienen vóór 25 Nov. bij den liquidateur der Vennootschap: William Frederick Garland, No. 6, Queen Street Place, Londen.

# Buitenland.

*New-York Herald 16 Sept. 1908.*

**Castro op reis.**

Weldra had men den stier weer bij den staart te pakken; juist toen hij zijn achterbeenen van den grond oplichtte, kreeg hij een ruk en viel. Toen hij opstond, wendde hij zich naar de planken-schutting, waar vluchtte wie kon; terwijl een twintigtal mannen aansnelden om zijne flanken te bewerken en met stokken te steken. Weer werd hij aan het loopen gebracht; maar het duurde niet lang of hij lag weer op zijn knieën. Viermaal geschiedde hetzelfde voor hij de laatste afsluiting bereikte en men hem uit de baan liet.

Pres. Castro reed naar de eind-afsluiting, om te zien, wat er gebeurd was. Zijn paard had een aardige schommelende beweging. Gral. Castro is er erg opuit, om zich te laten zien en wendde zijn paard nu eens naar de eene dan naar de andere zijde. Een mooie, bevallige ruiter is hij niet; hij steekt zijn beenen te ver uit en zijn teenen naar buiten. Zijn handen rusten zwaar op den zadelknop. Hij keek noch rechts, noch links en was er blijkbaar mede tevreden, dat men hem geen aandacht schonk. Hij hernam zijne plaats dicht bij de tribune en reed een twaalftal malen den stier te gemoet; maar ging voor hem uit den weg, sprak zelden een woordje tot de personen zijner omgeving, en scheen met zijne gedachten elders te zijn.

Bij het einde van den dag reed Castro weer eens rond met zijn gezelschap. De menigte scheen vroolijk en luidruchtig. Er kwam een oploop bij de eindafsluiting en eenige mannen riepen dat een stier los was gebroken; dat gaf een vreeselijk gedrang, waarin menigeen bijna onder den voet geraakte.

Op een van zijn ritten naar den afsluitboom, kwam Gral. Castro in de noodzakelijkheid een stier te passeeren, die op den weg aan het uitrusten was. Hij wendde zijn paard; maar de stier keerde zich om en ging op hem af. Castro stond stil, toen de andere ruiters rondom hem vergaderd waren. De stier ging terug en draafde naar de groote tribune. Opeens verliet de President de anderen en reed in galop den stier achterna. Hij scheen aan de bevechters van den stier den staart te willen betwisten; maar toen hij den stier aan 't loopen gekregen had, gaf hij het op en keerde naar de tribune terug.

Een tweede concert op de Plaza en meer vuurwerk brachten den dag ten einde.

Gisteren had er weer een stierenloop plaats. Doña Zoila, des president's vrouw, die daags te voren er niet bij was geweest, was nu present. Zij zag er zeer statig uit in haar schoon ecrugewaad overdekt met kant. Zij reed naar de tribune in de statiekoets met grijze paarden. Zoover als ik kon bemerken, kende het volk haar niet. Een twintigtal rijtuigen kwam achter het hare en toen zij bij de tribune kwam, had er eene formeele receptie plaats.

**Apotheose van den held.**

De hoofdgebeurtenis voor vandaag is een picnic, gevolgd door een stierenjacht. *El Constitucional* wijdt één regel aan deze vermaken, en zegt verder: „De Apotheose van den held gaat voort als de belichaming van de nationale ziel.

„Al deze vervoeringen, trillend met de zuiverste gevoelens van eene menigte, vervuld met de hoogste idealen, vertegenwoordigen niet een oogenblik of een partij, maar nemen de grootheid aan van een volk en de gewichtigheid der geschiedenis. Zij verkondigen met metalen stem, sterker dan die van het woord, dat eenstemmig in den godsdienst van vaderlandsliefde en goedheid, de mannen al hun vertrouwen en al hun liefde stellen in hem, die verlost, die verheerlijkt en in harmonie brengt,— in hem die voor den dienst des Vaderlands en der broederlijkheid altaren opricht, waarop onuitbluschbare vuren branden, terwijl hij zelf schittert onder een zon van duidelijk kenbare, hoogere bestemming. Daar is de man, daar is het volk. In die reusachtige omhelzing, door een hooger wezen gegeven aan de Natie, blijkt de wondervolle kracht, die de idealen tot werkelijkheid maakt, en die duidelijk het bestaan van wondere teekens bewijst!

Een ander artikel van *El Constitucional* over de „Apotheose van den held" zegt:

„Elke aanslag in den loop der eeuwen gepleegd tegen de vrijheid der volken, is altijd komen te staan tegenover een karakter, dat onwillig was de slavernij te aanvaarden en dat de in-een-storting tegenhield in den naam van iets, dat ligt buiten de menschheid, en niet in de wetboeken vermeld wordt, omdat het voortvloeit uit de ingevingen van den Eeuwige aan zijn uitverkorene In de eene eeuw was het Jesus, in eene andere Spartacus, Riegus (?), Garribaldi, Bolivar, Washington..... Cipriano Castro!"

Hetzelfde blad verkondigt, dat God zelf een Castrist schijnt, omdat Hij zich in alles aan de zijde van den President schaart. (Dien Jupiter verderven wil, dien verdwaast hij eerst! *Red. Am.*)

De komst van Castro naar Valencia heeft de zaken in die stad verlevendigd. De hotels zijn vol en in de straten is veel beweging. Iedere persoon, die geen zoon des lands is, trekt eene menigte nieuwsgierigen.

Geregeld was er aan de deur van het hotel, waar ik logeerde eene kleine samenscholing, die gewoonlijk talrijker was dan de menigte, die den President verlangde te zien. Er is een sterke wacht van soldaten rondom het huis, waar Castro zijn hoofdkwartier heeft; maar zelfs als een rijtuig staat te wachten voor Doña Zoila en er gezadelde paarden gereed staan voor den President en zijn gevolg, heb ik zelden meer dan een dozijn toeschouwers gezien, terwijl iedere vreemdeling, die zijn zakcamera hanteert, er twintigtallen rondom zich verzamelt.

Met betrekking tot deze koelheid, die zoo schril afsteekt bij de apotheose van *El Constitucional*, zeide mij vandaag een koopman uit de stad:

„Het volk hier is bijna uitgemergeld en al deze dingen brengen geen geld in zijn zak. De man, die zonder werk is en wiens huisgezin honger lijdt, toont geen blijdschap over gedwongen halve feestdagen, waarvoor hij niet betaald wordt. De koopman, die op het oogenblik zijn kapitaal verliest door de staatkunde, welke het vreemde kapitaal het land uitgejaagd heeft, voelt zich alles behalve gelukkig, als hij wordt uitgenoodigd bij te dragen voor de feestelijke ontvangst van een man, die zich getoond heeft de verderf-engel te zijn van zijn land.

„Ook het ondergeschikt personeel heeft geen reden tot blijdschap; zij hebben reeds een hard bestaan en zullen nu geen „hoerah" roepen, als er op hun maandelijksch salaris 10 à 20 % zal afgehouden worden voor de feesten. 't Is hopeloos werk, geestdrift te wekken in het hart van een man met een leege maag!"

**INGEZONDEN MEDEDEELINGEN.**

**Studie aan Nederlandsche Hoogescholen en Rijk-Inrichtingen van Onderwijs.**

Aan degenen die inlichtingen wenschen betreffende de studie aan de volgende Nederlandsche Hoogescholen en Rijks-Inrichtingen van onderwijs worden deze kosteloos verstrekt door de volgende commissie voor inlichtingen samengesteld door de Studenten-Afdeelingen van het Algemeen Nederlandsch Verbond:

Voor de Rijks-Universiteit te Leiden en voor algemeene inlichtingen:
A. Welcker, Morschweg 24, Leiden.

Voor de Gemeentelijke Universiteit te Amsterdam:
J. R. Kollewijn, Ruischstraat 10, Amsterdam.

Voor de Vrije Universiteit te Amsterdam:
D. Rumpff, Keizersgracht 162, Amsterdam.

Voor de Rijks-Universiteit te Utrecht:
J. Baart de la Faille, Mariaplaats-18, Utrecht.

Voor de Rijks-Universiteit te Groningen:
A. C. J. A. Greebe, Joz. Israëlstraat 95a, Groningen.

Voor de Technische Hoogeschool te Delft:
W. M. Roessingh van Iterson, Koornmarkt 65, Delft.

Voor de Rijks-Veeartsenijschool te Utrecht:
De Secr. van het Veterinair Studenten-Corps „Absyrtus", adres Rijks-Veeartsenijschool te Utrecht.

Voor de Rijks Hoogere Land- Tuin- en Boschbouwschool en de Rijksland-bouwschool te Wageningen:
De Secr. der Vereeniging „Studiebelangen" te Wageningen.

***

**COCKTAILS TEURAPETICOS.**

Las propiedades alimenticias y nutritivas del aceite de hígado de bacalao dependen en absoluto de las grasas que entran en la composición natural del aceite. Estas grasas son digeridas y asimiladas con mucha más facilidad que las otras, debido á la presencia en el aceite de bacalao de ciertos compuestos derivados del hígado, que permiten la pronta emulsificación del aceite por los fluidos del estómago — y hacen que su absorción por la membrana mucosa se lleve á efecto con más facilidad y con más rapidez que la de ninguna otra grasa.

Las grasas que el aceite de hígado de bacalao contiene, aparte de su poderosa facultad de nutrir, no poseen ningun valor terapéutico— y los otros elementos naturales que son parte de su composición orgánica, existen en cantidades tan infinitamente pequeñas, que es imposible que ninguno de ellos pueda ejercer en el sistema cualquier efecto terapéutico.

Es evidente pues que el aceite de bacalao es un alimento y no una medicina y que todas sus virtudes alimenticias están en las grasas que entran en su composición — y por consiguiente todas las preparaciones que pretenden estar hechas de los principios activos del aceite y que se ofrecen como sus sustitutos, son productos fraudulentos de la especulación mercantil y del charlatanismo. Dichos preparados no contienen ninguna de las propiedades nutritivas y reconstituyentes del aceite de hígado de bacalao, porque carecen de la grasa, que es la parte del aceite que nutre y alimenta — su composición tiene mucha semejanza con la de los COCKTAILS — y su uso puede en ocasiones causar perjuicios considerables á los enfermos por la gran cantidad de alcohol que invariablemente contienen — y otras substancias narcóticas, como el sulfato de estricnina.

Esas preparaciones, que se dicen contener los principios activos del aceite de hígado de bacalao, son especialmente peligrosas para las criaturas, para los niños para las jóvenes y señoras, quienes por su naturaleza delicada y temperamento especial no pueden resistir sin grandes quebrantos para su salud los efectos deletereos del alcohol, de la estricnina y otras substancias enérgicas.

El aceite de Hígado de Bacalao es insustituible como alimento — como un reconstituyente poderoso de la sangre, de los tejidos, de los nervios y de los huesos — y el modo más racional de administrarlo, segun lo ha probado la experiencia de más de 30 años y segun la opinion universal de los médicos, es la EMULSION DE SCOTT, que está compuesta del aceite más puro y de otros ingredientes que aumentan considerablemente la eficacia nutritiva del aceite.

## Advertentien.



## Bekendmaking.

De verkoop van ZILVEREN, GOUDEN en JUWEELEN VOORWERPEN, beleend ter *Spaar- en Beleenbank* van 1sten **Maart 1907** t|m **31n Augustus 1907** onder

**No. 1083 X t|m No 8394 X**

zal plaats hebben op DONDERDAG den 22sten October a. s. en volgende Donderdagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen, door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao, den 16den. October 1908.

*De Voorzitter.*
A. JESURUN.

**Curaçaosche Maatschappij tot Bevordering van Landbouw, Veeteelt Zoutwinning en Visscherij.**

*Algemeene vergadering* van Leden der Mij. op Maandag 19 October e. k., 'savonds 7½ uur, in de groote bovenzaal der Sociëteit „De Gezelligheid" alhier.

Aan de orde:

1° Jaarlijksch Verslag over 't afgeloopen dienstjaar.

2° Verkiezing van 2 leden van het Bestuur, wegens periodieke aftreding.

3° Aanbieding der Rekening over 1907 en benoeming eener Commissie tot onderzoek dier Rekening.

4° Aanbieding der Begrooting voor 1908 en benoeming eener Commissie tot onderzoek der Begrooting.

5° Mededeelingen en voorstellen.

Curaçao 8 October 1908.

De Voorzitter: H. H. R. Chapman.
De Secretaris: G. B. Dussel.


**Drukker:**
**ALFREDO F. SINTIAGO**